

Protokoll fört vid pleniföredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Närvarande
HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR,

Frånvarande
VT, CW

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Viceantråd
Harry Jansson

Föredragande
Minister
Roger Höglund

Protokollförare
Finanschef
Conny Nyholm

Nr 30

Anhållan om särskilt bidrag med anledning av Covid-19
pandemins inverkan 2020

ÅLR 2021/10483

196 F1

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att anhålla om särskilt bidrag enligt 51 § självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71) i enlighet med den lydelse 51 § i självstyrelselagen hade innan 1.1.2021 **enligt bilaga 1, F121P20**.

Hänvisning

Ålandsdelegationen
Statens Ämbetsverk
PB 58
AX-22101 MARIEHAMN

Kontaktperson
Finanschef Conny Nyholm

Ärende

Anhållan om särskilt bidrag med anledning av Covid-19-pandemins inverkan 2020

Anhållan

Ålands landskapsregering anhåller om ett särskilt bidrag i första hand i enlighet med 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71) för att undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet. I andra hand om Ålandsdelegationen inte anser 51 § 1 mom. 1 punkten vara tillämplig så anhåller landskapsregeringen i enlighet med 51 § 1 mom. 2 punkten självstyrelselagen för Åland om ett särskilt bidrag för täckande av sådana kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin som inte skäligen bör täckas av landskapet. Genom ÅFS 2020/33 och FFS 98/2020 ändrades bestämmelserna om särskilt bidrag i 51 § i självstyrelselagen för Åland. Denna ändring av självstyrelselagen trädde i kraft 1.1.2021. Enligt 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen till denna ändring av självstyrelselagen ska särskilda bidrag som hänför sig till åren innan ändringslagen trädde ikraft verkställas i enlighet med den lydelse 51 § i självstyrelselagen hade innan 1.1.2021.

Landskapsregeringen redogör nedan för konsekvenserna av pandemin för det åländska samhället och de kostnader som pandemin medfört för landskapet och som inte kompenseras på annat sätt genom statliga åtgärder. Pandemin drabbade Åland hårt och under 2020 sjönk Ålands BNP preliminärt med 19 procent.

Landskapsregeringen anhåller med hänvisning till det ovan angivna om ett särskilt bidrag uppgående till sammanlagt 17.537.120 euro.

Grunden för anhållan om särskilda bidrag

Ålands landskapsregering anhåller i första hand om särskilt bidrag i enlighet med 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland. Enligt bestämmelsen ska landskapet beviljas statsmedel för att undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet. I detaljmotiveringen till 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland anges följande (RP nr 73/1990 rd s. 90):

"Enligt 1 punkten utgår ett särskilt bidrag av statsmedel till landskapet till förhindrande eller undanröjande av väsentliga rubbningar i samhällsekonomin, vilka särskilt drabbar landskapet. Det är här fråga om en sådan ekonomisk tillbakagång att vitala samhällsfunktioner i landskapet hotas. En sådan situation kan uppstå t.ex. till följd av en kraftig nedgång inom konjunktur känsliga näringar såsom sjöfarten och de av turismen beroende servicenäringarna av vilka den åländska ekonomin är beroende i hög grad. Stadgandet förutsätter att rubbningarna är en följd av åtgärder som har vidtagits utanför Åland. Det är i så fall motiverat att landskapet erhåller kompensation i form av statsbidrag. Stadgandet bör även ses mot bakgrunden av att landskapet saknar möjligheter att bedriva en konsekvent egen näringspolitik, eftersom beskattningsrätten fortsättningsvis föreslås bli kvar hos riket."

Pandemin har medfört sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet, såsom nedan visas. Landskapsregeringen anholder följaktligen om att de kostnader som landskapet haft med anledning av pandemin och som inte kompenseras på annat sätt i sin helhet ersätts med stöd av denna anhållan.

Ålands landskapsregering anholder i andra hand om att beviljas särskilt bidrag i enlighet med 51 § 1 mom. 2 punkten självstyrelselagen för Åland i det fall Ålandsdelegationen inte finner att kriterierna i punkten 1 är uppfyllda. Enligt bestämmelsen ska landskapet beviljas bidrag av statsmedel för täckande av sådana kostnader som bland annat föranleds av naturkatastrof eller någon annan därmed jämförbar händelse, om inte landskapet skäligen bör bära kostnaden. Då 51 § i självstyrelselagen skrevs förutsågs inte inverkan av en pandemi, varför landskapsregeringen även grundar sin anhållan på punkt 2 i det fall Ålandsdelegationen finner den tillämplig på den nu aktuella situationen.

Även av förarbetena till 51 § 1 mom. 2 punkten självstyrelselagen för Åland framkommer att landskapet Åland ska ha rätt till tillskott för täckande av kostnader för en naturkatastrof eller någon annan därmed jämförbar händelse (se RP 73/1990 s. 90-91).

Landskapsregeringen konstaterar att pandemin mycket väl kan klassificeras som en i självstyrelselagen avsedd naturkatastrof eller någon annan därmed jämförbar händelse. Det kan inte vara skäligt att landskapet ensamt står för kostnaderna som föranletts landskapet särskilt i en situation då landskapets inkomster kraftigt reducerats till följd av pandemin.

Landskapsregeringen bedömer därmed att även kriterierna enligt 51 § 1 mom. 2 punkten självstyrelselagen för Åland är uppfyllda för att bevilja landskapet särskilt bidrag för täckande av sådana kostnader som föranletts av pandemin som inte skäligen bör täckas av landskapet.

Allmänt om pandemin

I Kina konstaterades i december 2019 fall av lunginflammation som orsakades av ett nytt hittills okänt coronavirus, SARS-CoV-2. Det nya coronaviruset fick namn efter det besläktade coronaviruset SARS. Sjukdomen som det nya coronaviruset orsakar kallas covid-19 från orden corona, virus och disease. Siffran hänvisar till året när viruset upptäcktes.

Epidemin ansågs ha börjat i Finland i början av mars 2020. Världshälsoorganisationen (WHO) deklarerade 11.3.2020 att covid-19 nu är en pandemi. På våren vidtog Finland snabbt åtgärder som grundade sig på rekommendationer, lagstiftningen under normala förhållanden och beredskapslagstiftningen.

Det konstaterades 16.3.2020 i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden enligt beredskapslagen rådde i Finland på grund av coronavirusutbrottet. Förordningar om ibruktagnig av beredskapslagen utfärdades 17.3.2020. Statsrådet fattade beslut om begränsningar i Finlands gränstrafik från och med 19.3.2020. Finland meddelade 20.3.2020 till WHO enligt artikel 43 i det internationella hälsoreglementet om sina åtgärder, vilka innebar en betydande begränsning av den internationella rörelsefriheten.

Enligt 27 § självstyrelselagen för Åland hör smittsamma sjukdomar hos människor samt de rättsområden som möjliggör införande av inresebegränsningar till riksdagens lagstiftningsbehörighet. Enligt 30 § 9 punkten samma lag ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

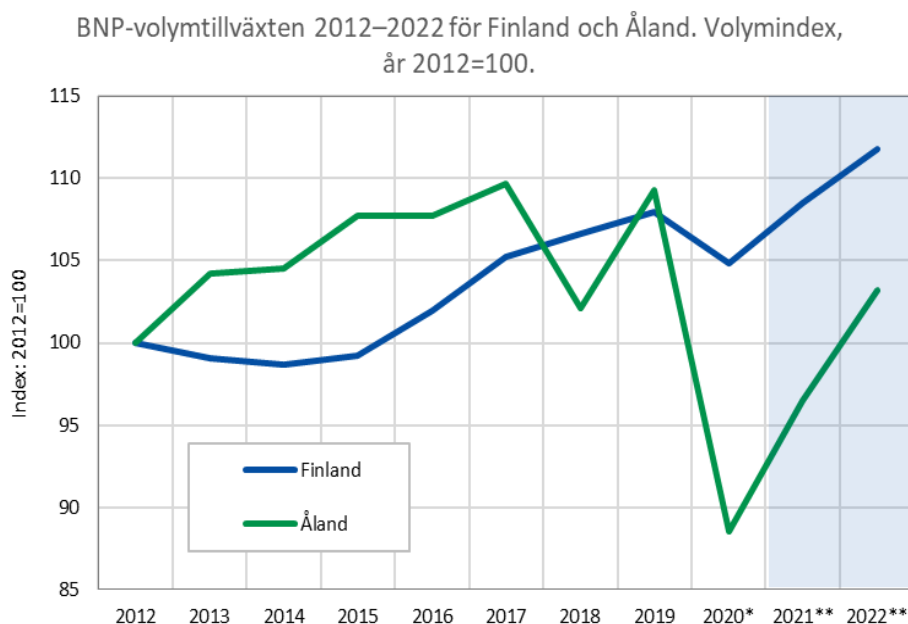
Den åländska ekonomin hamnade omgående i kraftig recession då gränstrafiken och all besöksnäring stängdes ner eller begränsades till följd av åtgärder för att bekämpa pandemin som vidtagits utanför Åland. Att den åländska ekonomin är beroende av turism- och sjöfartsrelaterade näringar visade sig direkt. Den situation som uppstod ledde till väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbade landskapet, vilket visas nedan under avsnittet "*Pandemins ekonomiska konsekvenser på Åland*".

Landskapet Åland gjorde allt som kunde göras inom sin behörighet för att säkerställa dessa näringars överlevnad, bekämpa den omfattande arbetslösheten som uppstod och dämpa den ekonomiska nedgången på Åland utgående från föresatserna i 51 § självstyrelselagen för Åland som implicerar att självstyrelsen självmant ska undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet samt vidta åtgärder som föranleds av naturkatastrof eller någon annan därmed jämförbar händelse.

Dessa åtgärder ledde i sin tur till att landskapet ådrog sig kostnader som i enlighet med självstyrelsesystemet ska täckas av staten.

Pandemins ekonomiska konsekvenser på Åland

Enligt preliminära uppgifter, ÅSUB:s konjunkturindikatorstatistik för 2020, sjönk den genomsnittliga omsättningen i det privata näringslivet 2020 med ca 22 procent. Särskilt utsatt har sjöfart såväl passagerar- som fraktsjöfart varit tillsammans med mer turismberoende branscher såsom hotell och restaurang. Turismens omsättning under 2020 minskade preliminärt med i genomsnitt 40 procent jämfört med 2019. Motsvarande minskning för lönesumman var knappt 23 procent. Under 2020 sjönk Ålands BNP preliminärt med 19 procent och hela Finlands preliminärt med endast 3 procent.

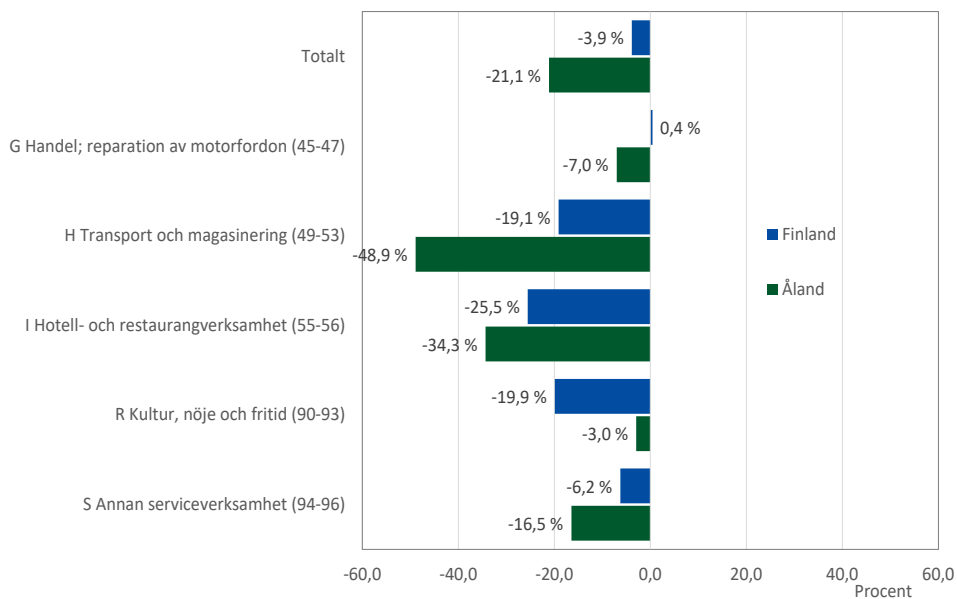

Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

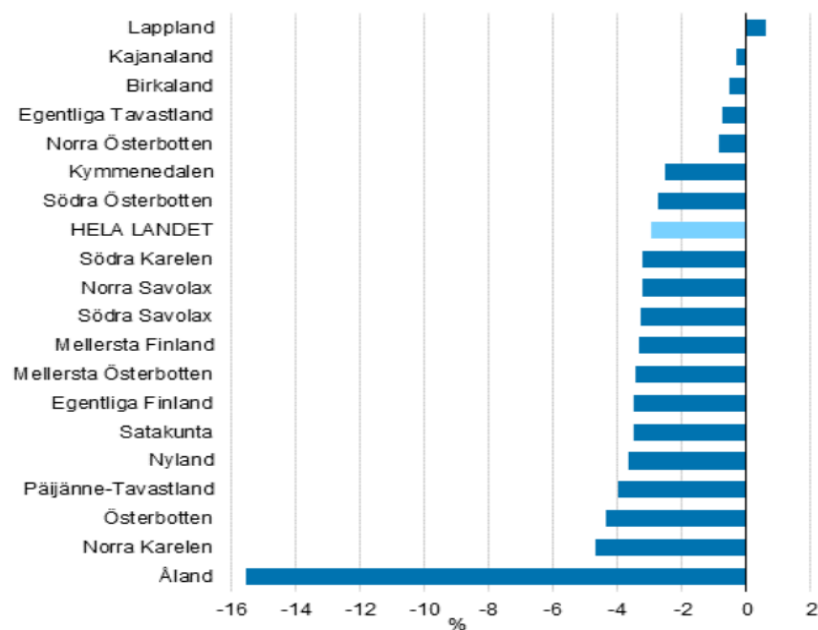
**Prognoser

Förändring i företagens omsättning år 2019-2020 i procent (utvalda branscher)

Nedan visas en färsk [statistik från Statistikcentralen](#)¹ förändringen i fråga om förädlingsvärde för de finländska landskapen. Enligt statistiken drabbades Åland i särklass mest med en minskning om 15,5 procent att jämföra med 3 procent för hela landet.

Förändringen i förädlingsvärdets volym i landskapen år 2020, %

¹ https://stat.fi/til/altp/2020/altp_2020_2021-11-24_tie_001_sv.html

Finlands officiella statistik (FOS): Regionalräkenskaper [e-publikation].

ISSN=1799-3407. 2020. Helsinki: Statistikcentralen [hänvisat: 25.11.2021].

Åtkomstsätt: http://www.stat.fi/til/altp/2020/altp_2020_2021-11-24_tie_001_sv.html

Att presumtionen i propositionen till nu gällande självstyrelselag fortsättningsvis stämmer vad gäller den åländska ekonomins beroende av sjöfarten och besöksnäringen framgår vid en närmare genomgång av det redovisade resultatet för den personalberoende passagerarsjöfarten 2020 och i förlängningen den personalberoende besöksnäringen. Totalt redovisade de två stora rederikoncernerna på Åland offentliga stöd om 36 miljoner euro 2020 (exklusive den statliga restitutionen). Det betydande stöd som betalats ut till rederierna, främst från Försörjningsberedskapscentralen och Traficom men även landskapsregeringen, har varit avgörande för att hålla delar av fartygsflottan i trafik under pandemin och för att trygga försörjningsberedskapen för hela landet. Trots de erhållna offentliga stöden var de två på Åland stora rederikoncernernas sammanlagda rörelseresultat minus 49 miljoner euro 2020. Om man bortser från intäkter från fartygsförsäljning så redovisar de två stora koncernerna ett gemensamt rörelseresultat uppgående till minus 16 miljoner euro för det första halvåret 2021. Detta är visserligen en stor förbättring från föregående år, men det oavsett mycket problematiskt. Den senaste tiden har oljepriset stigit, vilket tillsammans med en starkt dollar innebär att rederiernas bunkerkostnader ökar och lönsamheten försämras.

Turismen till Åland har drabbats mycket hårt av pandemin. Jämfört med 2019 minskade inresandet till Åland med cirka 67 procent och antalet hotellövernattningar minskade med 56 procent. Effekter av detta syns tydligt i de preliminära omsättnings- och löneuppgifterna för 2020. Enligt dessa minskade den genomsnittliga omsättningstillväxten inom turismsektorn med knappt 40 procent 2020.

Inresande till Åland 2019–2020 efter avreseland och transportmedel

Avreseland Transportmedel	2019	2020	Förändring 2019–2020	
			Antal	Procent
Totalt	2 043 890	679 205	-1 364 685	-66,8
Från Finland, totalt	367 139	202 918	-164 221	-44,7
Skärgårdsfärjor	42 039	39 354	-2 685	-6,4
Övriga	325 100	163 564	-161 536	-49,7
Från Sverige, totalt	1 660 634	465 698	-1 194 936	-72,0
Kryssningar	700 215	147 663	-552 552	-78,9
Övriga	960 419	318 035	-642 384	-66,9
Från övriga länder	16 117	10 589	-5 528	-34,3

Not: Inklusive flygtrafik.

Källa: ÅSUB Turism

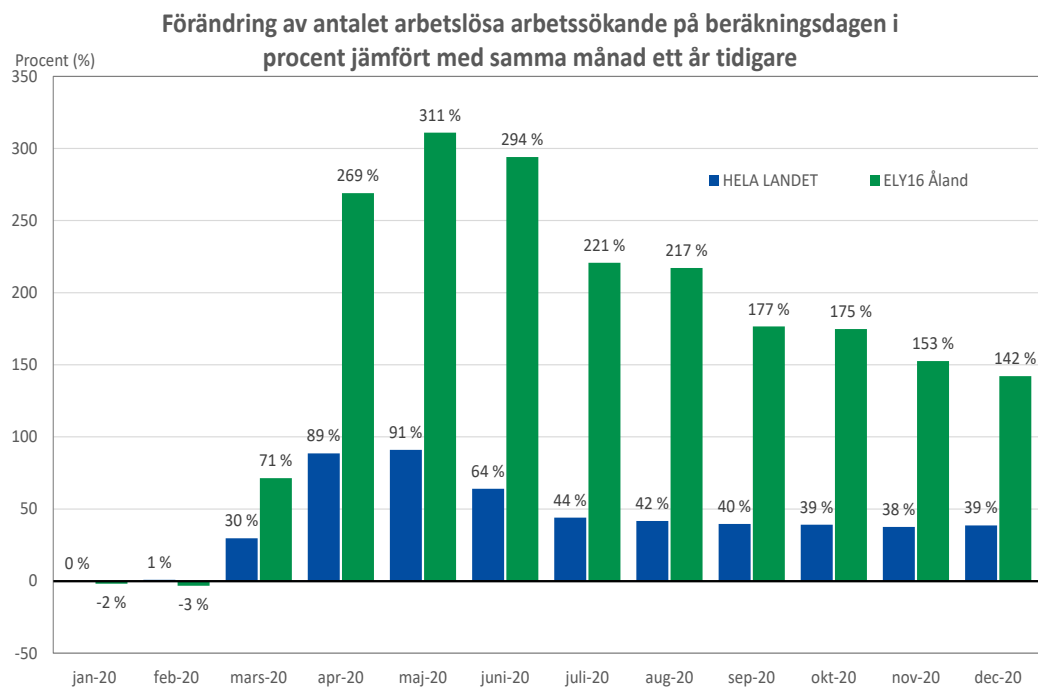
Övernattningar på åländska inkvarteringsanläggningar 2020 i jämförelse med 2019 efter typ av inkvarteringsanläggning och gästernas hemland, förändring i procent

Anläggningstyp	Totalt	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	-58,3	-18,9	-90,7	-75,2
Hotell	-56,2	-26,5	-88,7	-70,4
Gästhem/pensionat	-56,5	-19,5	-92,8	-72,3
Stugbyar	-62,6	-3,1	-97,0	-79,8
Camping	-61,4	9,9	-88,1	-76,2

Källa: ÅSUB Turism

Det relativa arbetslöshetsstalet ökade kraftigt under pandemin och årsmedeltalet för 2020 låg på 9,5 procent jämfört med 3,5 procent 2019. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal låg på 13,1 procent 2020. Den procentuella andelen lediga jobb i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) minskade drastiskt mellan 2019 och 2020.

Det genomsnittliga årsvisa relativa arbetslöshetsstalet för 2020 om 9,5 procent är den högsta årsnoteringen sedan arbetslöshetsgraden började mätas för Åland. Under maj 2020 var arbetslöshetsstalet 13,4 procent, vilket i sin tur är den högsta noteringen i ÅSUB:s tidsserie. Att den relativa utvecklingen av arbetslösheten och antalet permitterade under 2020 på Åland var betydande jämfört med övriga Finland illustreras nedan:

Landskapsregeringens åtgärder med anledning av den ekonomiska nedgången p.g.a. pandemin 2020

De merkostnader som ingår i föreliggande anhållan om särskilda bidrag har i huvudsak budgeterats i andra, tredje, fjärde och femte tilläggsbudgeterna till budgeten för Åland under 2020. I sammanhanget kan noteras att övertids-, jour- och beredskapsersättningar, rengörings- och städmaterial samt liknande kostnader har belastat de anslag som upptagits i grundbudgeten för den ordinarie verksamheten 2020.

Kostnaderna har bokföringsdatum från 19.3.2020 till och med 31.12.2020. Kostnaderna som är relaterade till pandemin och landskapsregeringens åtgärder för att minska de negativa effekterna i det åländska samhället har samlats upp med en särskild objektskod i bokföringen. Vid beredningen av föreliggande bilaga har det noterats vissa poster som saknat den särskilda objektskoden, där sådana kostnader ingår nämns det separat. Beloppet för ökningen av arbetslöshetsersättningar som ingår i anhållan har kalkylerats schablonmässigt enligt förklaring vid berörd post.

Kostnaderna, som närmare specificeras i bilagan, kan huvudsakligen grupperas utgående från följande:

- Verksamhetskostnader såsom personalkostnader, inköp av tjänster, material och övriga verksamhetskostnader; samt
- Understöd till näringsliv, tredje sektor och kommuner.

De totala merkostnaderna som landskapet vållades under 2020 och som redovisas i bilagan till anhållan om särskilda bidrag uppgår till 17.537.120 euro och kan sammanfattas enligt den nedanstående tabellen. De enskilda posterna förklaras närmare i bilagan.

Verksamhetskostnader	Kostnad i euro
Arbetslöshet	
Praktikantplatser för ungdomar	512 034
Administrering av praktikantplatser	20 000
Administration och utbetalning	104 473
Sysselsättningsfrämjande utbildningsinsatser	16 183
Ledningscentral och informationstelefon	61 539
Information och annonsering	80 608
Tryggande av försörjningsberedskapen	50 000
Kulturrevenemang på nätet	74 490
Understöd	
Kultur och idrott	289 004
Näringslivet och anknutna organisationer:	
Turismens främjande	550 000
Tillfälligt likviditetsstöd	5 392 344
Företagsrådgivning och innovationsstöd	38 498
Kommunala sektorn	5 006 963
Arbetslöshet:	
Arbetslöshetsunderstöd	5 300 000
Studiestöd	40 984
Merkostnader sammanlagt ovanstående	17 537 120

Med hänvisning till det ovanstående anhåller landskapsregeringen om att Ålandsdelegationen ska bevilja särskilt bidrag om 17.537.120 euro för att täcka sådana kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin.

Vicelanträd

Harry Jansson

Minister

Roger Höglund

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, info@lagtinget.ax

Finansminister Annika Saarikko, annika.saarikko@gov.fi

Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@gov.fi

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi

Finansministeriet, registratorskontoret.fm@gov.fi

Budgetråd Petri Syrjänen, finansministeriet, petri.syrjanen@gov.fi

Statssekreterare Mikaela Nylander, justitieministeriet, mikaela.nylander@gov.fi

Specifikation avseende kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin år 2020

BILAGA TILL ANHÅLLAN OM SÄRSKILDA BIDRAG

Dnr: 2021/10483

Datum: 9.12.2021

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehåll

Covid-19-relaterade kostnader	3
Totalkostnader	3
Avgränsning och förklaringar till beloppen som ingår i anhållan	3
Verksamhetskostnader	4
Arbetslöshet	4
Sysselsättningsfrämjande utbildningsinsatser	5
Ledningscentral och informationstelefon	5
Information och annonsering	6
Tryggande av försörjningsberedskapen	6
Kulturevenemang på nätet	6
Understöd	7
Kultur och idrott	7
Näringslivet och anknutna organisationer	7
Kommunala sektorn	9
Arbetslöshet	9

Covid-19-relaterade kostnader

Totalkostnader

De totala kostnaderna p.g.a. pandemin som landskapet vållades under 2020 och som redovisas i föreliggande bilaga till anhållan om särskilda bidrag uppgår till 17.537.120 euro och kan sammanfattas enligt den nedanstående tabellen. De enskilda posterna förklaras närmare nedan i denna bilaga.

Verksamhetskostnader	Kostnad i euro
Arbetslöshet	
Praktikantplatser för ungdomar	512 034
Administering av praktikantplatser	20 000
Administration och utbetalning	104 473
Sysselsättningsfrämjande utbildningsinsatser	16 183
Ledningscentral och informationstelefon	61 539
Information och annonsering	80 608
Tryggande av försörjningsberedskapen	50 000
Kulturevenemang på nätet	74 490
Understöd	
Kultur och idrott	289 004
Näringslivet och anknutna organisationer:	
Turismens främjande	550 000
Tillfälligt likviditetsstöd	5 392 344
Företagsrådgivning och innovationsstöd	38 498
Kommunala sektorn	5 006 963
Arbetslöshet:	
Arbetslöshetsunderstöd	5 300 000
Studiestöd	40 984
Merkostnader sammanlagt ovanstående	17 537 120

Avgränsning och förklaringar till beloppen som ingår i anhållan

De kostnader som ingår i föreliggande anhållan om särskilda bidrag har i huvudsak budgeterats i [andra](#), [tredje](#), [fjärde](#) och [femte](#) tilläggsbudgeterna till budgeten för Åland under 2020. I sammanhanget kan noteras att övertids-, jour- och beredskapsersättningar och vissa smärre kostnader har belastat de anslag som upptagits i grundbudgeten för den ordinarie verksamheten 2020.

Social- och hälsovårdsministeriet har under 2021 beviljat landskapsregeringen (43.833 euro) och Ålands hälso- och sjukvård (4.589.232 euro) statsstöd för kostnader för offentlig social- och hälsovård orsakade av pandemin under perioden 1.3.2020 – 31.12.2020. Dessa kostnader ingår inte i föreliggande ansökan om särskilt bidrag och därmed inte i denna bilaga. Inte heller de kostnader för offentlig social- och hälsovård orsakade av pandemin under perioden 1.3.2020 – 31.12.2020 som de åländska kommunerna erhöll statsstöd för ingår i föreliggande bilaga.

Beloppen för de kostnader som redovisas är exklusive moms.

Kostnaderna har bokföringsdatum från 19.3.2020 till och med 31.12.2020. Kostnaderna som är relaterade till pandemin och landskapsregeringens åtgärder för att minska de negativa effekterna i det åländska samhället har samlats upp med en särskild objektskod i bokföringen. Vid beredningen av föreliggande bilaga har det noterats vissa poster som saknat den särskilda objektskoden, där sådana kostnader ingår

nämns det separat. Beloppet för ökningen av arbetslöshetsersättningar som ingår i anhållan har kalkylerats schablonmässigt enligt förklaring vid berörd post.

Bilagan innehåller ett flertal hyperlänkar till information som berör posterna i bilagan. Det rekommenderas att bilagan läses i digital form för att enklast nå tilläggsinformationen.

Verksamhetskostnader

I detta avsnitt ingår olika typer av verksamhetskostnader så som personalkostnader, inköp av tjänster, material och övriga verksamhetskostnader.

Arbetslöshet

Till följd av pandemin och de restriktioner som gällde sommaren 2020 fanns det mycket ont om sommarjobb. På grund av detta och den höga ungdomsarbetslösheten [finansierade landskapsregeringen praktikantplatser¹](#) under fyra sammanhängande veckor för ungdomar i åldrarna 16 – 24 år under perioden 1.6 – 31.8.2020. Ungdomarna arbetade hos olika företag. Ålands Näringsliv r.f. skötte om att matcha ihop lediga arbetsplatser vid företag med anmälda ungdomar och sammanlagt 401 platser tillsattes.

Totalkostnaden för löner inklusive sociala kostnader framgår av nedanstående tabell:

401015 Löner för arbetsavtalsförhålla	454 603,05
411010 Pensionsavgifter	50 519,01
415110 Arbetsgivarens socialskyddsavg	5 546,10
417010 Olycksfallsförsäkringsavgifter	1 365,51
	512 033,67

För administrationen i form av att matcha arbetssökande ungdomar med företag anlätades Ålands Näringsliv r.f. och ett privat bolag till en kostnad om totalt 20.000 euro:

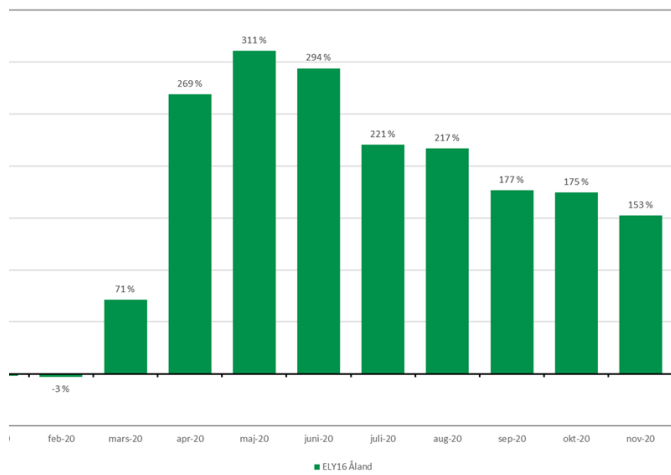
Löpnummer	(flera objekt)	
Radetiketter		Summa av Belopp
434799 Övriga experttjänster		20 000,00
Totalsumma		20 000,00

Kostnaderna påfördes budgetmoment 26099.

Den kraftiga och mycket snabba ökningen av antalet arbetslösa och permitterade satte stor press på förvaltningen att hantera alla nya ansökningar om arbetslöshetsunderstöd. Ökningen av arbetslösa och permitterade under 2020 framgår tydligt av nedanstående översikt:

¹ <https://www.regeringen.ax/nyheter/sok-sommarjobb>

Förändring av antalet arbetslösa arbetsökande på beräkningsdagen i procent jämfört med samma månad ett år tidigare

Källa: ÅSUB

För att administrera och betala ut arbetslöshetsunderstöden samt utbetalningen av löner till ungdomar som hade ovan nämnda praktikantplatser under sommaren 2020 krävdes personalförstärkningar inom förvaltningen från och med juni 2020. De ökade personalkostnaderna inklusive sociala påslagen relaterade till personalförstärkningarna uppgick till sammanlagt 104.473,11 euro enligt nedanstående fördelning:

Finansavdelningen, lönekontoret	44 813,43	
Ålands arbetsmarknads- och studiservicemyndighet	59 659,68	Manuellt tillagd post
Totalt	104 473,11	

Kostnaderna belastade moment 30010 och 86000.

Sysselsättningsfrämjande utbildningsinsatser

Landskapsregeringen [beslutade](#) om att till en kostnad om 65.000 euro erbjuda och ordna öppna studievägar för arbetslösa eller permitterade i Högskolans på Ålands regi samt att högst 80.000 euro kunde användas för bl.a. beställda sjukvårdskurser under våren 2020 och kostnader som uppkommer under höstterminen 2020 inom ramen för de öppna högskolestudierna som erbjuds arbetslösa eller permitterade. Kostnaderna under 2020 uppgick till sammanlagt 16.183,35 euro.

Konto	Budgetansvar	Summa
444030 Utbildningstjänster för övriga	26099 Ofördelat resursanslag	16 183,35
Totalsumma		16 183,35

Ledningscentral och informationstelefon

Ledningscentralen bildades för att centrera information rörande pandemin och på detta sätt snabbt få beslutsunderlag samt en tydlighet vad gäller kommunikationen till den åländska befolkningen. Motsvarande procedur gäller i alla beredskapssituationer. Det speciella i detta fall är att enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen för Åland så har landskapet Åland full förvaltningsbehörighet rörande smittskydd. Detta oaktat har inte, före det blev ett faktum, strukturer för att hantera denna förvaltningsbehörighet byggts upp för krissituationer. Organisationen kring infotelefonen byggdes upp av samma orsak. Enda sättet att få en tydlighet och trygghet i samhället i krissituationer är att skapa en kanal där tydlig och korrekt information kan ges.

För upprätthållande av ledningscentral och [informationstelefon²](#) under 2020 uppstod merkostnader för övertids-, jour- och beredskapsersättningar om sammanlagt 61.539,10 euro. Berörd personals ordinarie månadslön ingår inte i beloppet, utan endast de nämnda merkostnaderna:

Konto	Summa
401010 Löner för tjänsteförhållanden	22 299,31
401012 Löner tillfälliga tjänsteförh	24 257,95
401015 Löner för arbetsavtalsförhålla	4 936,24
403099 Övriga arvoden	322,64
411010 Pensionsavgifter	8 871,29
415110 Arbetsgivarens socialskyddsavg	695,87
417010 Olycksfallsförsäkringsavgifter	155,80
Totalsumma	61 539,10

Kostnaderna har belastat följande budgetmoment:

Budgetansvar	Summa
20010 ÅLR, verksamhet	158,11
21010 Regeringskansliet, verksamhet	1 294,13
22500 Främjande av integration	373,95
26099 Ofördelat resursanslag	33 750,61
30010 Finans, verksamhet	5 915,59
39000 It-drifts o utvecklingskostn	1 325,58
50010 Utb och kultur, verksamhet	17 062,73
51600 Paf-medel kultur	1 187,59
53510 Utvecklingsarb inom utbildn	470,81
Totalsumma	61 539,10

Information och annonsering

Sammanlagt 80.607,68 euro har kostnaderna för olika informationsinsatser till ålänningar och besökare bortifrån uppgått till. Kostnaderna kan sammanställas enligt nedanstående tabell:

Översättning	5 589,12
Tryckning och formgivning	1 518,95
Annonsering/radioreklam	65 190,70
Skyltar och dekaler	8 308,91
Sammanlagt	80 607,68

Kostnaderna har belastat moment 20010, 22500, 26099, 54000, 82500 samt 87000.

Tryggande av försörjningsberedskapen

Landskapsregeringen direktupphandlade genom beslut [22.6.2020](#) frakttrafik med M/S Rosella mellan Åland/Mariehamn och Sverige/Kapellskär under perioden 23.6 -25.6.2020 för att trygga den nödvändiga trafiken innan rikets stödsystem trädde i kraft.³ Kostnaden uppgick till 50.000 euro och belastade moment 26099. Utan direktupphandlingen skulle ingen direkttrafik mellan Åland och Sverige funnits under perioden 23.6 -25.6.2020, vilket efter midsommaren hade medfört stora problem t.ex. för avfallstransporter och persontransporter.

Kulturevenemang på nätet

På grund av de rådande restriktionerna till följd av undantagsförhållandena som rådde våren 2020 beslutade landskapsregeringen att ge kulturarbetare möjligheter att möta sin publik under en period då traditionella kultur- och konstaktiviteter inte var tillåtna eller möjliga. Landskapsregeringen beslutade att

² <https://www.regeringen.ax/nyheter/information-om-coronaviruset-covid-19>

³ <https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr26-2020-enskild-rk1.pdf>

sända kulturevenemang på nätet genom [beslut i april](#) och [beslut i maj](#) 2020. Kostnaderna uppgick till sammanlagt 74.490 euro och belastade moment 51600.

Konto	Summa
434799 Övriga experttjänster	74 490,00
Totalsumma	74 490,00

Understöd

I detta avsnitt ingår olika typer av överföringskostnader såsom bidrag till näringslivet, tredje sektorn och kommunerna.

Kultur och idrott

Sammanlagda understöden till kultur- och idrottssektorn framgår av tabellen nedan (belastat budgetmoment 44510, 51500 och 51600):

Konto	Summa
520306 Understöd för kulturell verksam	131 968,00
520502 Understöd för idrottsorganisat	137 036,00
530315 Understöd för ideell verksamhe	20 000,00
Totalsumma	289 004,00

Ålands kulturdelegation beviljade sammanlagt 131.968 euro som tillfälligt specialstöd med anledning av pandemins inverkan på kulturlivet. Understöd beviljades föreningar och organisationer inom kulturell verksamhet samt enskilda kulturutövare. [Beviljandena](#)⁴ gjordes i enlighet med de fastställda principerna för särskilda stipendier och understöd med anledning av pandemins inverkan på kulturlivet i form av stängda verksamheter och begränsningar vad gäller publik. Sammanlagt beviljades 39 stycken understöd.

Ett belopp om 150.000 euro på kontot understöd för idrottsorganisationer utbetalades i enlighet med [beslut](#)⁵ till Ålands Idrott för vidarefördelning bland förbundets medlemsorganisationer. Beloppet avsåg ett särskilt stöd till verksamheter inom idrotts- och ungdomssektorerna för att täcka ekonomiskt bortfall förorsakat av pandemin i form av stängda verksamheter och t.ex. inkomstbortfall vad gäller avgifter. Kostnaden belastade moment 51500. Av totalbeloppet om 150.000 euro beviljade Ålands Idrott under 2020 sammanlagt 137.036 euro till organisationer som är anslutna till Ålands Idrottsförbund r.f. Sammanlagt fattades 13 beslut om beviljanden till 10 unika mottagare av stöd. Beviljandena gjordes i enlighet med fastställda principer⁶ för ekonomiskt stöd till idrottsrörelsen till följd av pandemin. I bilagan och anhållan ingår det faktiska beloppet om 137.036 som utbetalades till stödmottagare under år 2020.

Posten om 20.000 euro på kontot understöd för ideell verksamhet avsåg en kompensation för förlorade inkomster 1.3 - 31.8.2020 på grund av restriktionerna som coronapandemin fört med sig. Kompensationen [beviljades](#)⁷ till föreningen Röda Korset – Mariehamns avdelning. Kostnaden belastade moment 44510.

Näringslivet och anknutna organisationer

Sammanlagda understöden till näringslivet och anslutna organisationer framgår av tabellen nedan (belastat budgetmoment 26099 och 61000):

⁴ <https://www.kultur.ax/nyheter/kulturdelegationens-fordelning-tillfalliga-specialstod-anledning-coronavirusets-inverkan-pa>

⁵ <https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr24-2020-enskild-u3.pdf>

⁶ Förbundsstyrelsen för Ålands Idrott § 34/20

⁷ <https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr21-2020-enskild-s2.pdf>

Konto	Summa
570302 Understöd för turismens främja	550 000,00
570312 Extraordinärt företagsstöd	5 392 344,00
570313 Rådgiv o innov stöd	38 498,33
Totalsumma	5 980 842,33

Ett extra **understöd för turismens främjande** om 550.000 euro beviljades till Visit Åland r.f. till följd av coronaviruspandemin, se [beslut nr 19⁸](#) fattat 1.7.2020.

Landskapsregeringen fattade beslut om [principer för tillfälligt likviditetsstöd⁹](#) 24.3.2020 samt [principer om tillfälligt utökad likviditetsstöd¹⁰](#) 15.5.2020. [Extraordinärt företagsstöd¹¹](#) med anledning av pandemin om sammanlagt 6.130.874 euro beviljades under 2020. Landskapsregeringen fattade under 2020 beslut om 138 stycken beviljanden till 134 unika mottagare av det tillfälliga respektive tillfälligt utökade likviditetsstödet. Hela det beviljade beloppet utbetalades till stödmottagarna under 2020. I samband med arbetet med bokslutet för 2020 blev det klart att en del av de beviljade likviditetsstöden skulle kunna påföras operativprogrammet för Åland 2014-2020 så att finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) kunde nyttjas. Av de under 2020 beviljade och utbetalda bidragen ingår ett belopp om 738.530 euro (50 % av det som påförts programmet) som landskapet får ersatt från Europeiska regionalfonden och därför avdras dessa kostnader i anhållan.¹² Beloppet för likviditetsstöd som ingår i anhållan om särskilda bidrag kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

Vertyp/serie	PALLEV	
Budgetansvar	61000 Näringslivets främjande	
Summa av Belopp		
Konto	Summa	
570312 Extraordinärt företagsstöd		6 130 874,00
Totalsumma		6 130 874,00
Avdras finansiering från EU:s regionalfond		
		-738 530,00
Nettobelopp som ingår i bilagan		5 392 344,00

Landskapsregeringen fattade 9.4.2020 [beslut om resultatavtal för Företagarna på Åland r.f.¹³](#) om företagsrådgivningstjänster och innovationsstöd för att bistå företag som drabbats av effekterna av de restriktioner som införts p.g.a. pandemin. Under året beviljades och utbetalades sammanlagt 4 företag innovationsstöd till ett belopp om totalt 16.000¹⁴ euro samt så utbetalades 22.498,33 euro till Företagarna på Åland r.f. Sammanlagt 38.498,33 euro i kostnader som ingår i denna bilaga.

I sammanhanget kan noteras att landskapsregeringen genom [beslut 17.11.2020](#) beviljade ett bidrag om 100.000 euro genom resultatavtal med Ålands näringsliv r.f. för att finansiera extra

⁸ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr14-enskild-n1_4.pdf

⁹

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/likviditetsbidrag_lj_andrad_for_hemsidan.pdf

¹⁰

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/likviditetsbidragsteg2ver7_till_hemsidan.pdf

¹¹ <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/finansiering/covid-19>

¹² Landskapsregeringen har 15.9.2021 genom beslut på tjänstemannaföredragning näringsavdelningen allmänna byrån Tjf § 38 – Tjf § 64 överfört under 2020 beviljade och utbetalda likviditetsstöd så att finansieringen påförs Ålands strukturfondsprogram "Entreprenörskap och kompetens" för landskapet Åland perioden 2014-2020.

¹³ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr7-enskild-n1_3.pdf

¹⁴ Tre stycken utbetalningar som ingår i bilagan saknar coronakod i bokföringen.

företagsrådgivningstjänster riktat till företag som drabbats av effekterna av de restriktioner som införts på grund av coronaviruspandemin. Eftersom utbetalningarna på basis av beslutet har verkställts 2021 är dessa kostnader inte medräknade i föreliggande bilaga och anhållan om särskilda bidrag.

Som ett led i landskapsregeringens åtgärder att stävja pandemins konsekvenser för näringslivet har landskapsregeringen förordat lånegarantier i enlighet med samarbetsavtal med statliga Finnvera Abp till 80 företag om sammanlagt 8.773.240 euro. Dessa garantier står landskapet ansvar för till 50 procent. Därutöver har landskapsregeringen beviljat 3 företag likviditetsgarantier om totalt 580.000 euro. Dessa står landskapsregeringen för ansvaret till 100 procent.

Kommunala sektorn

Sammanlagda pandemirelaterade understöden till kommunerna framgår av tabellen nedan (belastat budgetmoment 33000 och 41500):

Budgetansvar	(flera objekt)
Summa av Belopp	
Konto	Summa
530001 LS-andel kommunal Socialvård	1 506 963,10
580005 Förlust av skatteintäkter som	3 500 000,00
Totalsumma	5 006 963,10

I syfte att dämpa de omedelbara effekterna upptogs 5.007.000 euro i Ålands tredje tilläggsbudget för 2020. I anslutning till tilläggsbudgeten lämnade landskapsregeringen ett lagförslag om ekonomiskt stöd till kommunerna 2020, [LF 18/2019-2020](#)¹⁵. Lagtinget antog lagförslaget 3.6.2020 och lagarna trädde i kraft 1.7.2020. I enlighet med Landskapslag [\(2020:49\)](#)¹⁶ om kompensation till kommunerna för minskade skatteintäkter 2020 betalades 3.500.000 euro till kommunerna. Ytterligare betalades 1.506.963,10 euro i enlighet med Landskapslag [\(2020/50\)](#)¹⁷ om temporär ändring av landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna med syftet att dämpa effekterna av ökade kostnader för att ge kommunerna möjlighet att i högre grad använda sig av förebyggande utkomststöd.

I sammanhanget kan noteras att under 2020 ökade staten bland annat kommunernas statsandelar för ordnande av basservicen för att underlätta de utmaningar för kommunernas ekonomi som berodde på pandemin och de restriktioner som hänförde sig till den, se till exempel statens [fjärde tilläggsbudget](#)¹⁸ 2020. De åländska kommunerna erhåller inte statsandelar så landskapsregeringen genomförde därför egna kompensationsåtgärder till de åländska kommunerna.

Arbetslöshet

Arbetslöshetsunderstöd

Den relativa arbetslösheten ökade kraftigt från och med mars 2020 och de därmed förknippade kostnaderna för arbetslöshetsunderstöden ökade med ca en månads eftersläpning från och med april 2020. Utbetalningarna i maj – juli 2020 påverkades förutom av den höga arbetslösheten även av det temporära

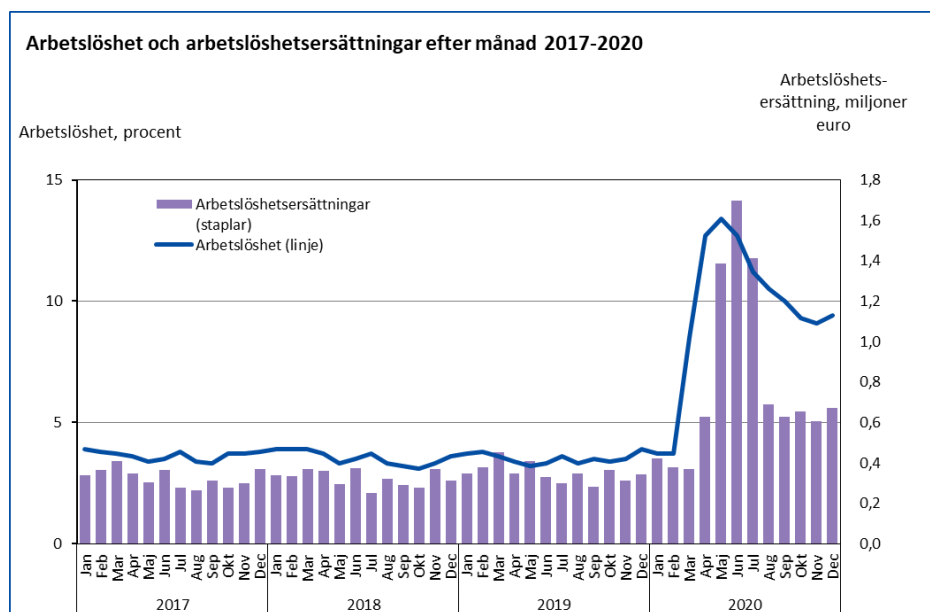
¹⁵ <https://www.lagtinget.ax/arenden/ekonomiskt-stod-kommunerna-2020-47069>

¹⁶ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/law/afs2020_nr49.pdf

¹⁷ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/law/afs2020_nr50.pdf

¹⁸ https://budjetti.vm.fi/indox/tae/ruotsi/2020/hallituksenEsitysRuotsi_ltae4_2020.jsp

tilläggsstödet om 30 euro per dag som utbetalades för tidsperioden 1.4 – 30.6.2020.¹⁹ Utvecklingen och ökningarna framgår av nedanstående graf:

Källa: ÅSUB och landskapsregeringens bokföring.

Landskapets kostnader i miljoner euro för arbetslöshetsersättningar per månad samt totalt för åren 2017 – 2020 framkommer av tabellen nedan:

	Konto	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Sammanlagt
År 2017	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,34	-0,37	-0,41	-0,35	-0,30	-0,37	-0,28	-0,26	-0,31	-0,28	-0,30	-0,37	-3,93
År 2018	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,34	-0,33	-0,37	-0,36	-0,30	-0,37	-0,25	-0,32	-0,29	-0,28	-0,37	-0,31	-3,90
År 2019	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,35	-0,38	-0,45	-0,35	-0,41	-0,33	-0,30	-0,35	-0,28	-0,36	-0,31	-0,34	-4,22
År 2020	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,42	-0,38	-0,37	-0,63	-1,39	-1,70	-1,41	-0,69	-0,63	-0,66	-0,60	-0,67	-9,55

Källa: landskapsregeringens bokföring

Kostnaderna för arbetslöshetsunderstöden har varit relativt stabila under perioden januari 2017 – mars 2020, varefter de snabbt ökade. Av nedanstående tabell framkommer arbetslöshetsunderstöden i medeltal per månad för de enskilda åren 2017 – 2019 samt för hela tidsperioden januari 2017 – mars 2020. Mars 2020 kan ses som den sista "normala" månaden för utbetalningar eftersom utbetalningarna för arbetslöshetsunderstöden till följd av pandemirestriktioner ökade med cirka en månads eftersläpning.

Tidsperiod	Medeltal (miljoner euro)
Jan 2017 - mars 2020	-0,34
År 2017	-0,33
År 2018	-0,33
År 2019	-0,35

Månadskostnaderna för arbetslöshetsersättningar för perioden januari 2017 – mars 2020 har i genomsnitt varit 0,34 miljoner euro. I den konjunkturöversikt som ÅSUB tog fram under våren 2019 ([Rapport 2019:3](#)) framgick att prognosen för arbetslösheten 2020 såg relativt oförändrad ut: "Arbetslösheten väntas hållas på fjolårets nivå på 3,5 procent i år, för att nästa år (2020) stiga marginellt till 3,6 procent". Med

¹⁹ Landskapslagen ([2020:36](#))¹⁹ om temporärt tilläggsstöd till den som lyfter grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd

antagandet om en i stort oförändrad arbetslöshetsgrad samt den genomsnittliga månadskostnaden för arbetslöshetsunderstöden under perioden januari 2017 – mars 2020 kan det beräknas att totalkostnaden under 2020 skulle uppgått till i storleksordningen 4,22 miljoner euro utan pandemirestriktioner. Den beräknade merkostnaden under april till december 2020 på grund av den snabbt stigande arbetslösheten uppgick därmed till ca 5,33 miljoner euro. Kalkylen kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

Kalkyl över merkostnad under år 2020 för arbetslöshetsunderstöd till följd av covid-19 och de restriktioner som infördes

(miljoner euro)		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Sammanlagt
År 2020	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,42	-0,38	-0,37	-0,63	-1,39	-1,70	-1,41	-0,69	-0,63	-0,66	-0,60	-0,67	-9,55
	Kalkyl	-0,42	-0,38	-0,37	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-4,22
	Förändring	0,00	0,00	0,00	-0,29	-1,05	-1,36	-1,07	-0,35	-0,29	-0,32	-0,27	-0,33	-5,33

Utgående från ovan relaterade kalkyl för beräkningen av merkostnaderna för arbetslöshetsunderstöd till följd av ökad arbetslöshet på grund av pandemirestriktioner ingår i föreliggande anhållan om särskilda bidrag en kalkylerad merkostnad om 5.300.000 euro.

Under 2020 antogs flera temporära lagstiftningar kopplade till stödet för arbetslösa:

- Landskapslag ([2020:97](#))²⁰ om temporärt tilläggsstöd till arbetslösa för start av företagsverksamhet.
- Landskapslag ([2020:96](#))²¹ om temporärt tilläggsstöd till arbetsgivare som har beviljats sysselsättningsstöd för anställning inom näringslivet.
- Landskapslag ([2020:45](#))²² om tillämpning på Åland av lagen om temporära undantag från lagen om utkomstskydd för arbetslösa på grund av covid-19-epidemin.
- Landskapslagen ([2020:36](#))²³ om temporärt tilläggsstöd till den som lyfter grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd.

Studiestöd

Pandemin fick konsekvenser för samhället på många olika sätt. Bland annat påverkades möjligheterna att få ett arbete under sommaren 2020 samt möjligheten att bedriva studier under sommarmånaderna juni, juli och augusti. För att underlätta förutsättningarna att bedriva studier under sommaren 2020 ändrades studiestödsbestämmelserna temporärt, så att en uttrycklig bestämmelse intogs i lagen som anger att minimigränsen för att vara berättigad till studiestöd skulle vara 4 veckor. Samtidigt sänktes kravet på studiernas minimiomfattning från 13 veckor till 4 veckor. Ändringen gjordes genom:

- Landskapslag ([2020:46](#))²⁴ om temporär ändring av landskapslagen om studiestöd

Genom denna åtgärd beviljades studiestöd till sammanlagt 68 studerande till en sammanlagd kostnad om 40.984 euro. Kostnaderna för studiestöden enligt den temporära lagstiftningen under perioden 8.6 – 31.8.2020 var inte märkta med coronakod och har därför tagits fram med hjälp av studiestödssystemet i efterhand.

²⁰ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/202097>

²¹ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/202096>

²² https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/law/afs2020_nr45.pdf

²³ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/law/afs2020_nr36.pdf

²⁴ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/law/afs2020_nr46.pdf